

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . 10 .

pe 1/4 an . . . 5 .

pe o lună . . . 2 .

Pril de Duminică pe an

4 corosno.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Urmările pasivității.

Intr'un ziar liberal din Oradia am citit aspre imputări la adresa fruntașilor cari au luptat în favorul candidaturii d-lui protonotar Ioan Pap, nou ales deputat în Ceica. Se scria, în acel ziar, că s'a agitat cu arme nepermise. Oamenii lui Ioan Pap, român guvernamental, strigau în gura mare la Adorján, candidatul kossuthist, e — *Vidan*.

Nu știm întru cât e oprit a spune despre cine-va că aparține uneia ori alteia dintre neamuri. Am citit însă un articol întreg, plin cu aspre muștrări la adresa Ungurilor cari cultivă în acest chip între Români antisemitismul...

Care va să zică sunt între Unguri și bărbați mai scuturați, pretori, subpretori, advocați etc. cari la momente date fac pe — antisemiții. Cel puțin printre Români! Și, bine înțeles, când vor să câștige *votul* Românilor.

Astfel, la ocazii însemnate, când vorba e să-și exercite cel mai cardinal drept cetățenesc, la alegeri, zeci de mii de Români intră în luptă unii sub steagul guvernului, alții sub steagul kossuthist și ajung, cum s'a întâmplat în *Bihorul întreg*, de se încaieră ei între ei ca să aleagă deputați de cele multe ori niște Unguri șovinisti ori Ovrei kossuthiști. . .

Mai tipic este ce s'a întâmplat la Făget. Aici au candidat doi liberali. Unul Juhos — Ungur neaș, bogat și înrudit cu cei dela comitat. Celalalt — dr. Nemes — neomaghiar, avocat în Arad. Armele de luptă ale celui dintâu a fost ca și la Ceica: a strigat că adversarul său e Ovreu.

Ce au răspuns însă alegătorii români? Au ales pe Nemes, zicând: Va

fi el Ovreu, dar *știe românește*, și în limba românească ni-a vorbit de necazurile *poporului*. . . Persoane demne de încredere ni-au spus că dr. Nemes cu adevărat a fanatisat pe Români, făcându-i să reziste intimidărilor administrației și multelor făgădueli ale bogătanului Juhos.

I-a fanatisat cu vorba.

Va să zică ceea ce covârșește în sufletul Românului este *dragostea pentru limbă*. La Ceica d. Pap a învins fiindcă e născut Român și administrația l'a candidat știind că cu un neromân n'ar învinge asupra curentului opozițional. Ear la Făget dr. Nemes învinge pentru-că știe românește și a promis să susțină și în *Dietă drepturile înscrise în lege ale naționalităților*.

Și încă ceva caracteristic dela aceste alegeri. La Ceica liberalul Desi s'a retras în favorul kossuthistului Adorján. Ear cu dr. Nemes, liberal, s'au dus la Făget kossuthiști ca dr. Nagy din Arad. . . Pentru-că sunt de *aceeași rasă* și solidaritatea de rasă au pus-o mai presus de convingerile politice. Ceea-ce este de altminteri laudabil. . .

Ear cu noi, Români ce se întemplă?

Dintr'o solidaritate rău înțeleasă, și unde lupta s'ar fi putut purta cu isbândă, ni-am dat cu toții dulcea *pasivității*. Poporul ajunge astfel să fie condus la lupte nu de fruntașii săi firești, ci de *străini*. Dr. Nemes a avut aproape *toate* voturile din Căpolnaș și Birchis, reședința capului pasiviștilor: a d-lui dr. Al. Mocsonyi.

Bine este așa? Bine e să lăsăm a dăinui și pe viitor asemenea situațiune? Mai ales când vedem că aproape toate cercurile electorale române sunt asediate de tot felul de candidați și poporul merge cu ei în lipsa conducătorilor firești.

Și ajungem astfel că în parlament cele mai curate cercuri electorale să le represinte cine? Niște Români guvernamentali, întrași acolo pentru propoșeală proprie ori Ovrei dintre cari unii — ca Barta — își ridică vocea ei să apere poporul ajuns la sapă de lemn, ear alții, ca dr. Nemes, care ni-a învățat limba și cu adevărat a reușit să câștige dragostea țeranilor români.

Eată urmările pasivității!

Emigrările. Comisiunea administrativă a comitatului Maramureș constată cu durere că emigrările în loc să se micșoreze în timpul din urmă iau caracter tot mai periculos. Vicișpanul a re-cercat oficiile postale, să urmărească câți bani trimite emigranții acasă și cari trimite mai ales, cei emigrați în America. *Galiția, Bucovina ori România* Răspunsul oficiilor postale a fost, că mai mulți bani vin dela cei emigrați în America și mai puțini din România și Galiția. *din ce vicișpanul concludă că în România și Galiția te merge mai rău emigranților.*

Nouă însă ni-se pare *dle vicișpan* că mai rău le merge celor rămași acasă, căci unde executorii vind scutecele copilașilor și iau ușile caselor din fișint, acolo răul pus în raport cu a altor finuturi, nu mai poate avea superlativ. *Va fi, nu zicem ba, rău și în alt loc dar mai rău ca în Maramureș nu se poate. Vor și ei, bieții oameni, de ce iau lumea în cap.*

Vechea apucătură. Se știe că în *ajunul* alegerii de episcop dela 12 Iunie *ziarele amice* lui Hamsea instinau că *dacă Sinodul nu va alege episcop pe protejatul francmasonilor, dl Gal își va schimba testamentul în care a lăsat sume*

mari pentru diecesa Aradu'ul Chestia a fost exploatată în acest sens și în „Telegraful Român”, de cunoscutul monach Miron. Dar n'a prins!

Acum, că avem ales episcop earăși persoana care a luat m tra din naintea lui Hamsea, în ziarele maghiare se fac combinații din nou cu testamentul d lui Gal. Earăși se vorbește de schimbarea testamentului. Ar și vorba ca dl Gal să testeze o sută mii pentru episcopia ce s'ar înființa în *Timișoara*. . .

Se apropie alegerile sinodale și hamșiștii socot să mai prostească earăși cel puțin publicul *bănășean*.

Ratificare. Se scrie din București că s'a distribuit în Cameră proiectul de lege prin care guvernul este autorizat a ratifica convențiunea încheiată la 18/31 Ianuarie 1903, între România și Ungaria, prin care se determină măsurile de luat pentru conservarea și exploatarea pescăriilor din Dunare.

Demonstrațiuni mari în Buda-pesta. Agitațiunea din parlament ce se face în jurul proiectelor militare începe a-și face acum cale serioasă și înafară, în stradă. Cel puțin asta o dovedesc proporțiile mari în care este proiectată demonstrația ce va avea loc Duminică aranjată de Kossuthiști cu ajutorul tinerimei universitare.

Un comitet de 400 înși organizează aceste manifestații. Duminică la 4 ore d. a. va fi mectingul ținut în liber pe *platoul* din fața noului parlament.

La sfârșit se va face o retragere cu torțe de alungul *țermului* Dunării, în fața palatului Regal.

„Magyarország” de astăzi în articol de fond intitulat „La Regele” *indeamnă* populațiunea capitalei a duce înaintea Regelui protestele ei în contra „pretensiunilor militare a austrieilor”.

(Din scrisorile tainice Nr. 3.)

24.

Craiova, 27 August 1838.

Prietine!

La sfârșitul scrisorii de ieri într'o bucată din scrisoarea prietinelui A văzuși că s'a vorbit și de o stricăciune a năravurilor. Aș vrea după făgăduința să-ți desvăluș acel punct mai pe larg. Nu știu de unde să-l apuc. Vremea pentru mine astăzi, precum mai în toate zilele, este foarte scumpă. Mă închid însă în cabinetul meu ca să pot petrece cel puțin două ceasuri cu mîntea mea

Stricăciunea năravurilor în țara asta e mare, grozavă, înfiorătoare și foarte de temut. Este adevărat, că pre cât a purces neamul omenesc în științe, arte și meșteșuguri, pre atât a crescut și stricăciunea năravurilor¹⁾. Cu — dar nu prin — desvoltarea minții moralul a înapoiat foarte. Cele mai mari și mai vestite de cultură cetăți sunt cea mai vie dovadă pentru aceasta. Destul mi-am frecat capul, și nu știu ce să zic. Toate guvernele, cu toată iscusința lor, încă n'au știut găsi mijlocul de a pune stavilă acestui părau al stricăciunei Poate ne asteaptă o catastrofă, o motocosire rădăcinală: războiu, ciumă, au alte-vași, ca din rău să învățăm binele. Dacă asta e, dacă numai de frică și de necaz este să ne îndreptăm, atunci cu toate căte le zic filosofi în cinstea omenității (vredniciei omenești), omenimea asta e foarte slabă și ne face să gândim de alte ființe mai desvârșite, care or să locuiască după noi pe globul acesta și în care Domnul o să-și placă mai bine.

(Va urma.)

23.

Zlatna, 28 Aug. 1838.

Domnule redactor,

. . . Intorcându-mă dela Rodna, am aflat trei dă-rabe de gazetă pe masă, care cuprind critica, despre care ai avut bunătatea a mă înștiința, în care aucto-rului apriat și-au scris numele, batăr că eu și singur din stil l-ași fi cunoscut²⁾. Prea pe lesne ași putea eu răspunde la acele ce scrie și de n'ar fi pus numele poate ași fi făcut; iară așa stau la îndoială. . . D-lui mă pîrește că eu te-ași fi rugat pe D-ta să tipărești cu ortografia mea. Eu nu știu să te fi rugat vre-odată nici prin cuvânt nici prin scris. . .

Dr. V. Popp.

¹⁾ Articolul lui Dr. V. Pop, despre ortografie s'a publicat în *Foae literară*, p. 141—144, 157—160, 164—166. Sfrșitul apăru la 21, *Maiu Reflecșiile* lui Tipar asupra lui s'au publicat în *Foae pentru mîntea inimă schi literatură*, 1838, p. 12, 20 și 27.

²⁾ I. Maioreșcu cunoaște pe I. I. Rousseau, pe care, de altfel, nu-l aprobă totdeauna.

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

Apoi nu vede că aceia care nu ne ved pe noi cu ochi prietinoși, se unesc între sine. Nicî de cum. Pe supt ascuns se rod și se mîncă unii pe alții

Mai adaogă la aceste nestatornicia care îneste Românilor de aici cam firește și care nu s'ar putea gonî decât nimal prin învățăminte serioase și sănătoase. Dar silința în partea aceasta nu se vede nici căt negrul supt unghie. Toate merg la o spoitură dinafară. Insași limba frințească care se învață în 4 ani și pentru care se duc atâți bani în zădar, o învață numai „de bonton”. Părinții zic că stă bine băiatului să vorbească franțuzește. Ea este aici sfîrșit și nu mijloc: împotriva naturii.

Acest și altele sunt pricinele de nu ne putem uni.

„Societatea literală”, nume mareț, și-a vestit resărutul său prin foile publice. că ne place ca să facă lumea șgomot despre noi. Precum a resărit, așa a și apus. Dar nici că putea fi altminterlea. Pe când o vestiși tu în Foaie, ea de mult nu mai era¹⁾.

Vezi dar că eu nu sunt mulțumit, nu sunt deplin fericit. Aș vrea să ne unim mai mulți, să facem un ce. N'am venit pentru mine în pămîntul acesta.

¹⁾ Actul de constituire al societății acesteia „literale”, însărcinate să cerceteze „duhul limbii” s'a publicat în *Muzou național* dela 21 Octomvrie 1836. Comitetul, numit atunci de Eforia școalelor, se compunea din membri: P. Poenariu, directorul școalelor, S. Marcovici, profesor de retorică, Fl. Aaron, prof. de istorie, I. Pop, prof. de gramatică românească și G. Ioanid, prof. de limba elinească. Baritiu reproducese actele societății în *Foae literară* dela 22 Ianuarie 1838!

Din Dietă.

— Ședința din 3 Martie —

Înainte de zi Lendl Adolf deputatul Recașului a adus în discuție cuprinsul cunoșcutelor sale broșure „Călătorie în cercul meu” și respinge susținuțea de „pangermanism” ce i-a adresat-o inspectorul școlar din Timișoara. Declarațiunea inspectorului școlar a apărut zilele trecute în „Magyarország” și aceasta l'a îndemnat pe deputatul Lovászy Márton redactorul responsabil al ziarului „Magyarország” să declare că ziarul său nu se identifică cu susținuțea inspectorului școlar.

Cuvintele lui Lendl au pus în lumină vie trebușoarele bașibuzucilor din comitatul vecin, cari când sunt strânși cu ușa nu se apără dovedindu-și nevinovăția ci să dau de patrioți. Patriotulul toate îi sunt iertate.

S'a trecut apoi la desbaterea proiectelor militare. Oratorul întâiu a fost Brázay Kálmán în contra proiectelor. I-a urmat Lovászy Márton tot membru al opoziției. A reflectat mai multe la vorbirea de deunăzi a lui Tisza István. După dînsul a vorbit Luby Béla tot în contra proiectelor.

Dup'aceea a răspuns ministrul prezident Széll interpelării lui Csávóloszky Lajos în chestiunea călătoriei ministrului de externe rusesc Lamsdorff.

Contele Lamsdorff — zice Széll — a avut de scop să se informeze personal despre mișcările din Balcani. Reformele pentru Macedonia au fost stabilite în Viena cu colaborarea ministrului nostru de externe. În nota anexată acestor reforme se condamnă mișcările revoluționare și se declară că nimeni nu vrea să pună pedecă Turciei de a suprima aceste mișcări. Atitudinea noastră este de a susține status-quo în Balcani. Aderăm la integritatea Turciei.

Răspunsul ministrului prezedinte este luat la cunoștință.

Compunerea listelor electorale.

Comisia permanentă a comitatului Arad s'a întrunit ieri spre a numi comisiunilor însărcinate cu conscrierea alegătorilor dietali și confecționarea listelor electorale pe 1904 în cercurile comitatului.

Comisiunile acestea exmise pe baza §§-lor 144 și 145 art. de lege XV din 1899 și §-ul 1 art. de lege XVIII din 1876 s'au compus astfel:

Cercul electoral Pecica.

I. Subcerc: Povássay Soma, president; Momák Floris, Mezey Andor, membri; Oláh Árpád, suplent. II. Subcerc: Caelkó Árpád, president; Vágó Antal, Szerényi Sándor, membri; Zehriás Árpád, suplent.

Cercul electoral Radna.

I. Subcerc: Sármey Ákos, president; Koncz Rezső, Bildhamer Béla, membri; Tabajdi Gyula, suplent. II. Subcerc: Kovács Aladár, president; Dán György, Seidner Miklós, membri; Bárdy Kálmán, suplent.

Cercul elector Șiria.

I. Subcerc: Nagy József, president; Kraus Jakab, Buttea Miklós, membri; Gherba Gusztáv, suplent. II. Subcerc: R. Kusán Károly, president; Török Gábor, Tente Mór, membri; Mesterházy Kálmán, suplent.

Cercul electoral Sânt-Ana.

I. Subcerc: Vászárhelyi József, president; F. ker József, Braun József, membri; ifj Witmann Antal suplent. II. Subcerc: ifj Kuntzig János, president; Hász Béla, Török Géza, membri; Vasocz Ferenz, suplent.

Cercul electoral Chișineu.

I. Subcerc: Králitz Gyula, president; Méhes Gáspár, Holbóy Kálmán; Ardelean János, suplent. II. Subcerc: Koller Pál, president; ifj Csiky János, Czárán János, membri; Olasz Lajos, suplent.

Cercul electoral Boroșineu.

I. Subcerc: Barkassy Kálmán, president; Gálík Mátás, Káron Aladár, membri; Magyar Mihály, suplent. II. Subcerc: Nagy Antal, president; Manó József, Barkó Mátás membri; Strasser Péter, suplent. III. Subcerc: Rázal István, president; Baumgartner János, Török Gyula, membri; Kurta Demeter, suplent.

Cercul electoral Iosășel.

I. Subcerc: Almai Olivér, president; Öry Sándor, Borsos Lajos, membri; Kirósky Iván, suplent; Dr. Román István, president; Leppes Lajos, Skonda László, membri; Rob Miklós, suplent.

Comisiunile acestea sunt obligate a prezenta până inclusiv 15 Aprilie nou, listele electorale comisiei permanente a comitatului.

Atragem atențiunea fruntașilor nostri din aceste cercuri să se îngrijiască comună de comună ca alegătorii români să se introducă în liste;

măsura aceasta este mai bine să se ieie la început, căci mai târziu reclamațiile se fac mai anevoios.

Aceasta cu atât mai ales, căci precum vedem, comisiunile acestea sunt compuse în toate cercurile aproape exclusiv din maghiari, e de prevăzut că pe alegătorii Români îi vor lăsa din listă cât numai vor putea.

Punem de altfel la răvaș și aceasta impertinență a comisiei permanente a comitatului, care cutează a nesocoti atât de sfruntat majoritatea românească a comitatului, încât cetind listele acestea compuse exclusiv din maghiari și ovrei ai crede că este vorba de comitatul Csongrád ori Baramya și nu de comitatul românesc al Aradului.

DIN ROMÂNIA.

Conferența dela Ateneu. Dl Grigorie Ștefănescu, profesor și decanul facultății de științe, și-a dezvoltat Duminică seara la Ateneul din București conferența d sale, intitulată: „Când a apărut omul pe pământ și de când trebuie să înceapă istoria artelor”.

Conferențiarul s'a ocupat mai întâiu de chestiunea modului formării pământului din chaos, dovedind că aserțiunile lui Moise, din vechiul testament, cumcă totul a fost făcut în șase zile n'ar fi atât de puțin adevărate cum par, sunt însă puțin exagerate. Explică apoi cum cele șase zile din vechiul testament corespund cu cele șase perioade prin care a trebuit să treacă pământul până a ajuns la starea actuală și anume; perioada chaotică, arhaică, primară, secundară terțiară și quaternară.

Omul n'a apărut decât către sfârșitul celei de a treia perioade și când condițiunile de trai și climă i-au fost favorabile.

Studiul geologiei a fost mult împedat de religie.

În privința părții a doua a conferenței, d-se zice că părțile savanților asupra acestei chestiuni sunt diferite. Unii susțin că istoria artelor să înceapă de când omul locuind în cavernele, șgăria pereților locuinței, pietrele etc., pentru a zugrăvi chipuri de animale în mijlocul cărora trăia.

Probele acestei manifestări sunt pietrele și ardeșile găsite în peșteri și pe cari omul preistoric zugrăvise contururi de elefanți, maimuțe, etc.

S'au găsit animale chiar pictate în culori pe stânci, însă cu totul rudimentar. Primele manifestări artistice ale omului sunt acestea și deci de atunci ar trebui începută istoria artelor.

Conferența a fost ilustrată cu mai multe proiecțiuni și des întreruptă de aplausele publicului auditor.

Respect religiei. În urma intervenției l. P. S. Sale Mitropolitului Primat și în baza ordinului ministerului de interne, prefectura

poliției Capitalei a luat dispozițiuni de a se interzice cu desăvîrșire, în prima și în ultima săptămână a postului, ori-ce fel de spectacole, ca: teatre, concerte, baluri, lăutari, cafenele-cântânde, circ, etc.

Balurile mascate vor fi oprite în tot timpul postului, ear cafenelelor-cântânde li-e interzisă, în cele două săptămâni arătate, chiar exhibițiunea femeilor.

Inaugurare. La 8 Aprilie viitor va avea loc inaugurarea statuei marelui cetățean C. A. Rosetti.

Din străinătate.

De cine 'i e frică Rusiei? Contele N. P. Ignatiev, a ținut la Societatea de bine facere din Petersburg, o conferință despre încheierea păcii ultimului răboiu ruso-turc.

Această conferință este cu atât mai interesantă, cu cât actualul prezedinte al Societății slave, contele Ignatiev, a jucat înainte de răboiu, un rol foarte însemnat și a condus tratativele pentru încheierea păcii dela San-Stefano.

Contele Ignatiev spune că: La începutul lui Ianuarie 1878, a fost însărcinat la Petersburg de către împăratul Alesandru II să trateze cu Turcii despre pace și să alcătuească proiectul pentru încheierea păcii. Proiectul a fost gata în 24 de ceasuri și îndată după aceea a fost discutat de diplomații ruși; Contele era de părere, ca înainte de a se încheia pacea dela San Stefano armata rusească să meargă să atace Constantinopolul și să pue mâna pe toate colinele de acolo. Țarul era până la un punct, de această părere. Când însă contele s'a dus în cartierul principal al comandatului general, marele duce Nicolae, atunci văzu că aceasta deja a hotărât încheierea ostilităților. I s'a spus că ministrul prezedinte englez, Derby, a amenințat că flota engleză va ocupa Dardanelele, în cas când Rușii se vor apropia de Constantinopol. Îndată după aceea, Derby a demisionat și în locul lui a venit Beaconsfield, care nu aproba întru toate politica predecesorului său. Contele Ignatiev a zis marelui Duce Nicolae: Dați-mi o diviziune și împreună cu generalul Scobeleu vom ocupa în 24 ceasuri Constantinopol. În timpul acesta, sosi o telegramă din Petersburg, ordonând să grăbescă încheierea păcii, căci altfel un răboiu cu Anglia era inevitabil.

Comitetele bulgare. S'a spus zilele trecute că comitetele bulgare au fost desființate de guvernul bulgar nominal, pe când în realitate ele continuă să funcționeze. Iată ultima circulară ce comitetul central a adresat celor din provincie:

„Domnule prezedinte!

„Foarte importante și prin eselență mari zile vor răsări în curând pentru cauza și organizația noastră.

„Frații nostri de dincolo de Rila, cari în toamna trecută au sfărâmat lanțurile celor cinci secole de sclăvie și cu arma în mână au strigat: „Libertate sau moarte”.

Festivalul dela Cluj.

— 3 Martie.

A fost nu numai un concert reușit splendid și-un bal strălucit, ci mai presus de toate o puternică manifestație a vieții românești.

În Cluj, metropola Kulturegyletului, patria șovinismului intolerant, în sala Redutei, unde înainte cu nouă ani s'a dat sentența în procesul Memorandului, după ce prezedintele partidului național atât de mândru se spusese că existența unui popor nu se discută, ci ea se afirmă, strânsă la un loc era floarea națiunii românești din Ardeal: tiberimea universitară, dragălașala fiice române și bărbații în puterea vârstei, bătrâni încaruții în lupte, și veselitu-s'au nu atât pentru-că era concert și bal, ci în deosebi pentru-că vedeau ce puternic se afirmă neamul a cărui existență de atâtea-ori vrut-au unii orbi s-o discute...

Totul a succes desăvîrșit.

Sala Redutei era decorată așa fel, că și capete încoronate ar fi putut să petreacă acolo. Covoare multi-culore, flori exotice și peste tot, mâni măiestre din sala severă unde atâtea sentențe aspre s'au dictat

vrăjit-au o sală splendidă. Și venit-a atâtea public, că nu mai era loc.

Români din patru unghieri!

Dela Oradia venit-a d-na și dl Vulcan care era patronesă a balului. Din Cluj patronese au fost d-nele Vaida, Ilea și Morar; din Năsăud d-na Filipan, dela Reghin d-na Popescu.

Frumos a fost reprezentată îndeosebi Teara Hațegului, de unde au venit d-nele Elena și Victoria Popovici, d-șoara Ersilia Popovici, dintre cari două au ridicat măreția sârbării și prin prestațiunile lor artistice dela concert. Din Munții Apuseni a fost d-na Silvia Popovici (Abrud) cu sora d-sale d-șoara Virginia Pușcariu, o brună de senzațională frumusețe, d'un temperament răpitor, cu ochi cari subjugă, voce dulce care farmecă... Dela Sibiu a fost d-na Olariu cu d-șoara Delia, dela Bistrița d-na German, dela Câmpeni d-șoara Domnica Chirtop, dela Bistrița d-na Onișor și d-șoara Elena Domide, dela Lapos d-na și d-șoara Muste, dela Reghin d-șoarele Todea, dela Blaj d-șoara Ciato, dela Turda d-nele Boldea, Vlăduși și Moldovan; mi-am mai putut însemna numele d-șoarelor Hortense Miclea (din Arad), Betti Bohățel și Poadoabă (Cluj) Elena și Alexandrina Hossu,

d-na și d-șoara Gerbert, Otilia Filipan, Pandrea, Mota, Ana Garbou, Giurgiu, d-na și d-șoara Gal și câte altele, până peste o sută, căci numai cuadrilul a fost jucat de 130 perechi.

Concertul a început puțin după orele 8 prin un quartet (de Mozart) executat cu pricepere și simțire de d-nii S. Negrea, I. Juga, A. Heltner și C. Munteanu.

D-șoara Delia Olariu a cântat „Ce te legeni codrule”, „Solomoane Căpitane” și „Foaie verde de bujor”. Vocea d-șele (alt) e încă în dezvoltare, plăcută și are s'ajungă chiar puternică; o modulează cu o pricepere și simțire care dovedește o bună școală. Publicul a resplătit-o cu aplause îndelungate ear comitetul aranjator cu un buchet frumos.

Nu mai puțin au fost apoi aplaudate d-na Victoria Popovici, d-șoara Ersilia Popovici și dl Cornel Popovici, cari au executat (la pian și vioară) „Une simphonie concertante” (de Danela) cu o desăvîrșită artă ear la insistința publicului și o fantesie cu motive naționale... E o familie de artiști această distinsă și mare familie a Popoviceștilor din Hațeg. Pe unde ei se presintă, sunt un decor.

D-șoara Aurelia Gerbert a dat dovadă de o bună instrucție musicală executând la pian „Fantasie” (de Saint-Saens).

Culmea concertului s'a ajuns însă prin cântarea domnișoarei Virginia Gal, această dragălașă artistă română, care a entusiasmat pretutindenii pe unde s'a presintat. Vocea d-sale este d'un farmec irresistibil; cântă în chip ce dovedește o înaltă școală... Furtună de aplause a acoperit acordul final și publicul a urmat cu ovațiunile până ce d-sa a binevoit să mai cânte (afară de aria mare din „Maria di Rohan”, operă de Donizetti) încă două piese (una română); se înțelege, a cântat cu aceiași dulceață și cu neîntrecut brio.

A ridicat mult valoarea acestei prestațiuni și acompaniamentul întregii orchestre militare (sub conducerea dlui capelmaistru A. Kucera). Aveam ilusia că suntem la operă. Și cu drept cuvânt d-șoara Gal ar putea să cânte cu succes pe ori ce scenă.

Tuturor concertantelor li-s'au oferit buchete frumoase.

Concertul s'a terminat cu executarea valsului (de Strauss) din „Fledermaus” de către orchestra militară.

nestrămutat au decis se continue lupta în primăvara curentă, să o întărească și se o generalizeze.

După informațiile ce posedăm, marile și sfintele cuvinte *libertate sau moarte* răsună în primăvara aceasta peste întreaga întindere a Balcanilor, peste toate văile macedo-adrianopolitane. Ultima oră va suna în curând și atunci va veni ce va fi surprins nepregătit de marele și decisivul moment!

Pe noi, pe comitetul nostru, se bizue toate speranțele, spre noi sunt îndreptate privirile a milioane de ființe, frații noștri din Turcia spre noi ridică mâinile cerând ajutor luptătorilor de dincolo de Bala.

Răsboiul din Maroc. Ziarul „Harald“ află din Mekka că pretendentul stă ascuns cu un mic număr de partizani; el este însă inconjurat de trupele Sultanului.

Kaid El Mehedi ministrul de război al Marocului a declarat că ar putea să-l facă a pieri, incendiind pădurile, în care s'a refugiat; preferă însă a-l prinde de viu.

NOUTĂȚI.

ARAD, 4 Martie n. 1903.

Ear a fost tradată patria. Ziarele maghiare trag clopotele în dungă că patria a fost tradată și pusă în primejdie. Cum nu și încă ce tradare infernală. În chipulștii mă rog, „panslavii“ (citeză: slovacii) din Liptó-Szent-Miklos au arătat o petrecere și au avut cătezanța să nu invite la petrecere pe Măria sa Fișpanul și pe ceilalți unguri.

A ieșit însă cuin din sac, de ce n'a fost invitați domnii aceștia. Și aci apoi e în adevăr grav. Vigilența presă maghiară a eruat aume că sala întregă a fost decorată cu mici, drapel engleze, italiene, ruse, cehe, croate, americane și numai steag ungurec n'a fost ca 'n palmă.

Asta da, zicem și noi că e tradare. Am și auzit că în taină s'ar fi dat ordin de mobilizare. Nu v'a fi cumva pentru tradarea din Liptó-Szent-Miklos?

„Albina“. Marea bancă română din Sibiu își ține adunarea generală, a 30-a deja, la 21 Martie.

În raportul dat de direcție între altele citim și următoarele cuvinte pline de energie și adevăr:

„În raportul nostru către adunarea generală din 1900 am dat expresiune energică indignației noastre pentru incultivabila îndrăzneală a unor corespondenți de ziare, cari fără nici un temei mereu insinuă în presa maghiară institutul nostru, că ar urmări scopuri politice și ar tinde la deposezarea elementului maghiar din Transilvania, insinuă de cari apoi ca de armă politică contra Românilor și a Băncilor române

A urmat partea eroică, așa zicând, a serii. Douăsprezece tineri universitari, sub conducerea dlui Bogdan, în bogate costume naționale, dela cari n'a lipsit nici „măndrul nostru tricolor“, au jucat Călușerul, Bătuta, Brăul și Romanul. Bravo lor! Au jucat voinicește și i-am aplaudat cu românească mândrie.

Dansul a început după orele 11 și a ținut până dimineața la 5 ear a doua zi (3 Martie) earși până târziu după miezui nopții.

În pauză, între altele, orchestra militară a executat și o compoziție a dlui A. Kucera: „Zorile vieții“, vals, dedicat Tinerimii universitare române din Cluj.

La masa de frunte din sala mare a stat badea George Pop de Basești, care a ținut o vorbire, încălzind inimile tuturor. Au vorbit d'asemenea Russu Șirianu și Elie Dăianu, amândoi laudând tinerimea universitară română din Cluj, cărei și p'această cale îi exprimăm frățiasca noastră iubire.

L-u.

se folosesc șovinist în parlament și la guvern și în întruniri politice.

„Am declarat de calumni tendințioase toate afirmările de această natură, provocând pe ori-și-cine să arate măcar un cas numai, pentru care institutul nostru, cu al cărui ajutor multe familii maghiare și au acvitat averti considerabile — ar merita imputările ce cu atâta ușurință i-se fac.

„Dovezi de această natură nime n'a produs și nu poate produce, calumniile însă n'au încetat, ci se debitează mereu, agitând pe publicul maghiar neorientat, contra băncilor române, în primul rând contra institutului nostru, și provocând guvernul și legislația ca să iee măsuri excepționale contra băncilor române, ca contra unor instituții periculoase pentru elementul maghiar și pentru stat.

„Față cu acest curent bolnăvicios, pe carele numai timpul îl poate vindeca nu ne rămâne altă, decât ca aci în fața d-voastre și în auzul lumii noproocupate să dăm expresiune regretelor noastre, că încă tot se mai află indivizi, cari fără nici un motiv binecuvântat, mai virtos pentru scopuri politice, se folosesc de astfel de arme nedemne de bărbați serioși.

Demonstrațiune în contra Maghiarilor. Studenții Croați universitari au arătat er: o demonstrație în contra Maghiarilor pentru răspunsul comisiei regulezătoare ungaro-croate. Studenții voiau să țină în aula universității adunare de protestare, dar poarta universității era închisă. Au răsunat însă a pătrunde în universitate prin o ușă laterală și din lăuntru au început apoi a bombarda poarta mare pe care au spart-o. Infanteriști și poliție călărească au încercat să intre în curtea universității dar au fost respinși de studenți. Studenții croați au votat spot o rezoluție în care se protestează în contra brutalismului maghiar.

Pentru Dr. D. P. Barcianu.

Precum aflăm, comitetul „Reuniunii sodailor români din Sibiu“, întrunit Joi în ședința administrativă, între altele luăd act despre cazul trist al trecerii la cele vecinice a mult regretatului Dr. D. P. Barcianu, fost cald spriginitor și binevoitor al cauzei meseriașilor noștri, totodată vechiu membru ajutor al Reuniunii, a luat hotărâre de a lega pe vesie numele decedatului de Reuniune prin crearea unui fond, care să poarte numele lui Dr. D. P. Barcianu, și având menirea de a iubi ajuta sodailor, membri ai Reuniunii, lipsiți de lucru, baza fondului o formează suma de 20 cor., prisos din sumele încurcate pentru organizarea unei școli de dans, ce s'a ținut dela sărbătorile Crăciunului încoace sub conducerea notarului Reuniunii dl I. Apolzan. Uterior se vor lua măsuri, ca la acest fond se contribuie fie-care meseriaș român.

Conducătorii școlii de dans iu mai dăruit din sumele prisosite: 5 coroane la „fondul masa învățătorilor“; 5 coroane la fondul școlii și 5 cor. la fondul de 20 bani, pentru acvizarea unei case cu hale de vânzare. Fie ca acest act de pietate să aile cât mai mulți spriginitori și imitatori.

Prințul moștenitor german.

„Wiener Journal“ publică o telegramă din Berlin, în care se spune, că prințul moștenitor al Germaniei a trebuit să părăsească studiile universitare, fiind bolnăvicios. Dinsul va trebui să se ducă în țările dela sud pentru a se cura de o afecțiune a plămâneli.

Dela Academia română. Vineri la ora 1 și jumătate, s'a ținut la Academia română ședința publică sub preșdinta dlui I. Calinderu.

Di I. Calinderu a comunicat Academiei, că donează mai multe volume, cari tratează despre „agricultura“ în Wurtemberg și un manual pentru societățile cooperative de credit.

D-se spune că în țeară sunt 700 de

bănci populare cu un capital social de 4 milioane.

Di Dr. Babeș își desvoltă apoi conferința sa „Despre importanța bacteriologiei pentru anatomia patologică“ și spun, că era bacterologică a fost cunoscută dela 1875 până la 1882. La 1884 profesorul Bronil, împreună cu d-șea, a făcut o lucrare asupra științei bacteriologice.

D-se vorbește despre microbii omului și despre descoperirea importantă făcută asupra asociațiilor bacteriologice. Termină exprimând speranța că guvernul va reveni asupra reducerii ce a făcut-o dela 30,000 lei la 7,000 în bugetul laboratorului d-sale, căci numai atunci institutul bacterologic se va putea pune pe aceeași linie cu celelalte institute, când va dispune de fonduri suficiente.

Societatea geografică română

va ținea adunarea generală anuală în zilele de 22, 23 și 24 Februarie v. Ședințele vor fi prezidate de M. S. Regele. Programa lucrărilor e următoarea:

Sâmbătă 22 Februarie 8^{1/2} seara: Raportul anual al dlui secretar general George I. Lahovari; dl Dr. Marinescu Gh. profesor de universitate: „Studiu asupra unor stațiuni balneare din țeară și din străinătate“; dl colonel Ionescu G.: „Geo-grafia și cartografia la expozițiunea din 1902 din Anvers“; dl Ilie Radu, inginer: „Alimentarea Capitalei cu apă de munte“.

Duminică 23 Februarie 8^{1/2} seara: dl Drag. Hurmuzescu, profesor: „Despre telegrafia fără sirmă“; dl Grig. I. Lahovari: „Călătoria marelui logofăt Dudescu în străinătate la anul 1812“; dl căpitan Ionescu din Constanța: „Dobrogea în pragul veacului al 20-lea“.

Luni 24 Februarie, 8 și jum. seara: dl inginer C. R. Mircea „Geografia petrolului“; dl V. C. Munteanu: „Solu arabil al României“; ședință intimă a membrilor societății.

După terminarea conferințelor va fi ședință intimă a membrilor societății pentru votarea bugetelor pe anul 1903, aprobarea socoteliilor pe anul 1902, reînnoirea comitetului și votarea de membri noi.

Călătoria din Orient a moștenitorului de tron german. Se telegrafează din Berlin: Moștenitorul Frederic Wilhelm și prințipele Eitel Frederic ieri au plecat în vagoșii lor în Orient. Împăratul și împărăteasa i-au petrecut la gară. — Din Ala se depeșează: ieri la 5 ore d. a moștenitorul Frederic Wilhelm și prințipele Eitel Frederic au trecut pe aici.

Un proces pentru Tolstoi. Un publicist din Milano traduse în italianește opusculul lui Tolstoi: „Chestiunea agrară și militarismul. Care e soluția? Traducerea a fost urădită și un proces a fost intentat autorului său; cauza a fost pledată înaintea unui tribunal din Milano.

Numerosi martori, publiciști, profesori și alții, au fost chemați să depună asupra valoarei științifice și morale a doctrinei lui Tolstoi; juriul a dat contra concluziunilor procurorului regal, un verdict de achitare.

Prințepesa Luisa sub asistență

polițială. Se depeșează din Lindau. Prințepesa Luisa este ținută sub strictă pază. Înaintea vellei stau în pe manență geandarmi bavarezi, cari supraveghază toate persoanele cari intră în vilă. Portretul lui Giron îl are fie-care geandarm la sine și au strict ordin să nu-i permită intrarea în oraș.

Cutremur de pământ. Se telegrafează din Chehinda mare: Atlatăerî noaptea la 1 oră s'a simțit un cutremur de pământ acolo. În chișii să vedeau clătinașu să mobilele.

Visită. Un grup de 12 sub-ofițeri din România cari au luat parte la campania 1877—1878 pentru independență, au luat hotărârea ca pe ziua de 14 Maiu c. să se ducă în corpore la capela română dela Gri-

vița, spre a depune două coroane de stejar, una pe mormintele fraților căzuți pe câmpul de luptă, și o alta pe mormântul camarazilor ruși. În acest scop, au făcut cerere ministerului de război spre ale înlesni călătoria pe calea ferată gratuit.

Toți știu, că sămânțele de napi de nutreț, ale lui Mauthner sămânțe impregnate dau roadele mai bogate, că sămânțele de verdețuri ale lui Mauthner produc zarzavaturile mai bune și că din sămânțele de flori ale lui Mauthner cresc florile cele mai frumoase. — Cu un cuvânt: Sămânțele lui Mauthner sunt cele mai bune, depositul cel mai mare și prețurile unimitor de ieftine.

Acum a apărut „Herbarium“, de Lej-tényi Sándor, tradus în românește de Nicolae Mihulin, profesor. Prețul 1 cor. 50 fl. A apărut în editura Ingus I. și fiul, librar, Arad.

Un ciclon s'a deslăntuit acu două zile asupra coastelor Marii Britanie și Irlandei, cauzând pagube enorme și numeroase victime.

La Londra, un mare număr de edificii au fost descoperite, clădiri mai mici au fost doborâte la pământ.

În rada portului Liverpool s'au scufundat vre-o 30 de vapoare. Parte din chipagii au perit în valori.

Un tren, în apropiere de Ulverston, a fost răsturnat; 32 de călători au fost ranți.

Telefoanele și telegrafele au fost distruse. Căilor ferate li s'au pricnuit mari stricăciuni.

Coastele Irlandei au fost cele mai bltuite. Numeroase bărci de pescari, cu echipagiu cu tot, au fost înghițite de valurile furioase ale mării.

Pagubele, în total, se evaluează la vre-o 250 milioane lei.

Ciclonul nu s'a mărginit numai la coastele britanice; el și-a întins opera sa distrugătoare și la coastele nordice ale Germaniei și Franței.

La Haugesund (Germania), două bărci de pescari s'au afundat. Șapte oameni s'au tuecat.

Portul Hâvre (Franța) e pe jumătate inundat. Și aci pagubele sunt mari.

Centenarul lui Edgar Quinet. Cu ocaziunea ceremoniei dela Sorbona (Paris) pentru centenarul lui Edgar Quinet, ministrul României la Paris, dl Grigore Ghica a pronunțat un discurs, spunând că aduce omagiul de venerațiune și recunoștință al României, memoriei lui Quinet, care a fost elocventul apărător și propăvăduitor al drepturilor naționale ale României.

D Ghica a reamintit apoi că Quinet a primit în 1866 calitatea de cetățean român, de odată cu Michelet și mai mulți alți francezi.

Ministrul României a terminat, esigurând că România păstrează pentru memoria lui Quinet și pentru Franța, o nestrămutată și adăscă recunoștință.

POSTA REDACȚIEI.

N. Lespede, Sibiu. Primit. Se vor publica în nrul dublu. Salve!

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Au apărut:

Novele tomul I.

de

Vasile Ranta Buticescu.

Cuprinsul:

- | | |
|--------------------------|------------------------|
| 1. Dragostea unchișului. | 9. Soția ostașului. |
| 2. Parola lui Ali Musta. | 10. Tinerete-Nebunete. |
| 3. Peatra Dochiei. | 11. Florile codrului. |
| 4. Costică. | 12. Regina balului. |
| 5. Florile dragostei. | 13. Dracul. |
| 6. Soare cu ploaie. | 14. Presentul mătușii. |
| 7. Flori de munte. | 15. Pentru plăceri. |
| 8. Bomboane. | |

Prețul unui exemplar spedat franco e 1 cor. 80 fleri. 911 2-3

Se pot procura dela Tipografia „Aurora“ din Gherla—Szamosújvár, la adm. „Tribunei Poporului“ și dela toate librăriile mai cunoscute din patrie.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Convocare.

Domnii acționari ai institutului nostru prin aceasta se convoacă la a

XVII-a adunare generală anuală ordinară,

ce se va țin la 8 Martie st. n. a. c. la 11 ore înainte de amiază în localul institutului, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Presentarea:
 - a) Raportul anual al direcțiunii;
 - b) Raportul comitetului de supraveghere;
 - c) Bilanțul anual.
3. Deciderea asupra rapoartelor bilanțului și împărțirea profitului curat.
4. Alegerea alor 2 membri în direcțiune pe durata de 3 ani.
5. Alegerea alor 5 membri în comitetul de supraveghere pe durata de 3 ani.
6. Eventuale propuneri făcute conform statutelor.
7. Alegerea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipotențiat, sunt rugați a depune acțiunile și documentele de plenipotență la cassa institutului în termenul precizat prin §-ul 20 al statutelor.

Orăștie, 13 Februarie 1903.

Direcțiunea.

Active

Contul Bilanțului.

Pasive

Cassa în numărar	52463	27	Fonduri proprii:				
Efecte publice	152680	60	Capital social	Cor. 500000.—			
Efectele fondului de pensiuene	45740	30	Fond general de rezervă	" 186700.24			
Imprumuturi pe cambii cu giranți	1282508	76	Fond special de rezervă	" 131095.94			
" " " cu acop. hipot.	716182	—	Fond de pensiuene	" 45740.30			
" " " hipotece	487068	02	Fond de zidire	" 4807.—	868343	48	
" " " obligațiuni cu caventați	317513	90	Interese anticipate pro 1903		34389	22	
" " " efecte publice	260	—	Avansuri dela banca austro-ungară	Cor. 47500.—			
Intreprinderea electrică R. Kaess	290200	92	Cambii reescomptate	" 479641.71			
Conturi-curente	58532	49	Depuneri spre fructificare	" 2198140.62			
Realități	Cor. 217880.55		Dividende neridicate	" 300.—	2725622	33	
după amortis. după hotel „Central“ și „Széchenyi“	" 1000.—	216880	Diverse conturi creditoare		9179	09	
Mobilier	Cor. 9044 14	8139	Profit curat		84153	78	
după amortisare de	" 904 41	90467					
Diverse conturi debitoare și interese restante		90467					
		3718637					3718637 90

Spese

Contul Profitului și Perderilor.

Venite

Interese:			Profit transportat din anul trecut	484	—
pentru fondul de rezervă	Cor. 4116.38		Interese:		
" depuneri spre fructificare	" 108688.62		dela împrumut pe cambii cu giranți	Cor. 107119.85	
" cambii reescomptate	" 32577.63	145382	" " pe cambii cu acoperire hipot.	" 58534.71	
Spese:			" " pe hipotece	" 41815 97	
salarii	Cor. 19060.—	26917	" " pe obligațiuni cu caventați	" 33646.62	
chirie, porto, diverse	" 7857.35	35	" " pe efecte publice	" 98.59	
Contribuțiune:			" efecte publice	" 6736.17	
directă	Cor. 13766.20		" conturi-curente	" 3269.71	251221
de 10% la interese de depuneri	" 10868.86	24635	Venite după întreprinderea electrică R. Kaess		19152
Amortisare:			Provisie și alte venite		4509
de pretensiuni dubioase	Cor. 3338.—	5242	Chirie		10964
din realități	" 1000.—	84153			
din mobilier	" 904.41	78			
Profit curat		286331			286331
		286331			286331

Orăștie, la 31 Decemvrie 1902.

Dr. Aurel Vlad m. p., director executiv.

Romul Nicoara m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Ioan Mihu m. p., preș. dir.

Elie Popoviciu m. p., vice-preș. dir.

Aurel P. Barcianu m. p., membru în dir.

Membrii în direcțiune:

Daniil David m. p.

Dr. St. Erdélyi m. p.

Nicolau Vlad m. p.

Ioan I. Vulcu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în bună regulă.

919 1—1

Orăștie, la 13 Februarie 1903.

Comitetul de supraveghiere:

Procopiu Herlea m. p.

Dr. Romul Dobo m. p.

Dr. Ioan Pop m. p.

Ioan Branga m. p.

I. Moța m. p.